

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 5100/94

בג"ץ 4054/95

בג"ץ 5188/96

בפני: כבוד הנשיאה ד' ביניש
כבוד השופטת מ' נאור
כבוד השופט ס' גיובראן

המבקשות
העותרת בבג"ץ 5100/94 :
העותרת בבג"ץ 4054/95 :
העותרת בבג"ץ 5188/96 :
1. הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל
2. האגודה לזכויות האזרח בישראל
3. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

נגד

המשיבים: 1. ממשלת ישראל באמצעות מזכיר הממשלה
2. ראש שרות הביטחון הכללי, משרד ראש הממשלה
3. שירות הביטחון הכללי
4. ממשלת ישראל

בקשה לפי פקודת בזיון בית משפט

תאריך הישיבה: י"ד בתמוז התשס"ט (06.07.2009)

בשם המבקשות: עו"ד אביגדור פלדמן

בשם המשיבים: עו"ד שי ניצן

פסק-דין

העתירה שלפנינו היא הליך שנפתח על דרך של בקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט שבה נטען כי בחקירות שירות הביטחון הכללי בשנים האחרונות מופרות הקביעות של פסק הדין שניתן בבג"ץ 5100/94, בבג"ץ 4054/95 ובבג"ץ 5188/96, בכך שקיים נוהל הקובע אמצעי חקירה מהסוג שנפסל בפסק דינו של בית משפט זה.

בא-כוח המדינה ביקש כי נדחה את העתירה בשל אי תחולת פקודת בזיון בית המשפט על נסיבות העניין; כך גם משום שלפי הטענה, בפועל, אין בזיון של פסק הדין ושל הצו שיצא מלפני בית המשפט והוא אינו מופר; כך גם משום טענת שיהוי הנוגעת לפרשנותו של פסק הדין כפי שניתנה בהנחייה של היועץ המשפטי לממשלה עוד לפני עשור; עוד נטען בפנינו כי אין להחיל על המדינה בהליך שאינו אזרחי את פקודת בזיון בית המשפט.

מבלי להכריע בטענה המורכבת לפיה לא ניתן לקיים הליכי בזיון בית משפט נגד המדינה, אנו סבורים כי בנסיבות העניין הטענות שמעלים העותרים אינן מתאימות להליכי בזיון בית משפט. פסק הדין שעל הפרתו קובלים העותרים היה פסק דין בעל אופי הצהרתי. המותר והאסור כתוצאה מאותו פסק דין אינו ניתן להכרעה על פי כללי בזיון בית המשפט, שכן מדובר בפרשנות של הפסקה האופרטיבית בה נקבע כי –

”אנו מצהירים כי אין לשב”כ סמכות ‘לטלטל’ אדם, להחזיקו בתנוחת ‘שבאח’ (הכוללת את שילוב האמצעים, כאמור בפסקה 30), לחייבו ב’כריעת צפרדע’ ולמנוע ממנו שינה באופן שאינו מתחייב מצרכי החקירה. כן אנו מצהירים, כי סייג ה’צורך’ שבחוק העונשין אינו יכול לשמש מקור סמכות לשימוש בשיטות חקירה אלה וכי אין בו בסיס לקיום הנחיות לחוקרי השב”כ, המאפשרות שימוש בשיטות חקירה מעין אלה. בה בעת, אין בהחלטתנו שלילת האפשרות כי סייג ה’צורך’ יעמוד לחוקר שב”כ, בין במסגרת שיקול דעתו של היועץ המשפטי לממשלה אם יחליט להעמיד לדין ובין, אם יועמד לדין פלילי, במסגרת שיקול דעתו של בית המשפט.”

בא-כוח המדינה טען בפנינו כי פסק הדין מקויים ונשמר וכי על עניין זה מופקד היועץ המשפטי לממשלה עצמו, המקבל דיווח לאחר מעשה אם וכאשר מופעלים אמצעי חקירה ומתבקשת הגנת ה”צורך”. כן נטען כי אם קיימים מקרים בהם מתקיים “צורך” עקב קיומה של סכנה הנקראת בלשון המדוברת “פצצה מתקתקת” - הם בודדים ונדירים. בא-כוח המדינה הכחיש קיומו של נוהל הקובע אמצעים חריגים לשעת אותו ה”צורך”, באופן “הביורוקרטי” כנטען על ידי העותרים.

העתירה להליכי בזיון לא הניחה תשתית מספקת לביסוס הטענה החמורה שהעותרים מעלים והמסגרת של הליכים אלה אינה מאפשרת לברר את טענותיהם של

העותרים. אם אכן יש ממש בטענות, ראויות הן לבירור אך לא בהליכי בזיון. חזקה על בא-כוח העותרים כי ידע כיצד לערוך טענותיו אם אכן יש להן תשתית עובדתית, וידע לפנות בדרך הנכונה למיצוי הליכים לרשויות המפקדות על שמירת החוק, ואם לא ייענה העילות לתקיפה משפטית של נוהלים פסולים אם וככל שיש נוהלים כאלה, ידועות לבאי-כוח העותרים, וכך גם הדרך המשפטית הראויה לבחינתם.

בשולי הדברים אנו רואים להעיר כי העתירה נוסחה בצורה קיצונית ובחלקים ממנה בלתי ראויה, הן בבקשה לנקוט באמצעי אכיפה של מאסר לפי פקודת בזיון בית המשפט נגד ראש הממשלה וראש שירות הביטחון הכללי, והן באיום ישיר ומוסווה על החוקרים ושולחיהם ולא פחות מכך על משפטנים, איום המופיע בסעיפים 137 ו-138 לעתירה. בית משפט זה רואה מתפקידו לקיים את אכיפת החוק ולהגן על זכויות אדם, אך אינו פועל באווירת איומים לשם מילוי תפקידו, ועל העותרים לדעת כי דרך זו לא תצליח.

מהטעמים שפורטו העתירה להחלת האמצעים הקבועים בפקודת בזיון בית המשפט על המשיבים נדחת.

ניתן היום, י"ד בתמוז התשס"ט (06.07.2009), בפני באי-כוח הצדדים.

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ה נ ש י א ה